

Przejdź przez pasy w stronę kościoła bezpiecznie,
W prawo i w lewo rozejrzyj się koniecznie.
Kieruj się w stronę wieży, która czas odmierza
I po schodach przed brzeską świątynią zmierzaj.

Jesteś przed kościołem św. Jakuba,
Najstarszym w Brzesku, to architektury chluba.
Schodków ___ 4 ___ w górę, w lewo kroków pięć
I bramą z muszlami możesz teraz wejść.

Przez mieszkańców Brzeska gotyk fundowany.
Każdy pożar czynił w jego bryle zmiany.
Wielki ogień zniszczył mury i dach cały,
A Chrystus na łuku przetrwał ocalały.

W starej świątyni kontempluj neogotyki,
Potem w przejście w lewo skieruj swoje kroki.
Na ołtarzu posąg, może zachwyt wywoła,
Najświętszej ___ 7 ___ Pańny Królowej Kościoła.

Gdy obejrzyś wszystkie cudowne witraże,
Idź w drzwi, co budowniczy kościoła ci wskaże.
Potem w dół ku posągowi ___ 8 ___ 14 ___ Apostoła,
Gdzie muszla pielgrzymów ku Via Regia woła.

Z placu jego imienia teraz w prawo skęcisz
I znajdziesz się w miejscu żydowskiej pamięci.
Dzisiaj nosi nazwę Placu Żwirki i Więury,
Dawniej to część getta, gdzie okupant ponury

Mordował mieszkańców, nawet tych w szpitalu.
Cześć ich pamięci. Teraz rusz, mimo żalu,
Prosto w stronę jasnego budynku w przestrzeni,
Obok Ogródka Jordanowskiego zieleni.

Ujrzałeś to, co Florian w Brzesku widzi,
Przeszłość, jakiej się miasto nie powstydzi,
A teraz przyszedł moment Twojej nagrody
Za hart zwiedzania niezależnie od pogody.

Gdy staniesz przed RCKB im. ___ 2 ___
Kieruj się na tył budynku, Koleżanko, Kolego.
Szukaj trzech bram na tle jagodowej ściany,
Tam jest brzeskiego questu skarb schowany.

Twórcy questu:

Janina Drużkowska-Cader, Leszek Gawenda, Renata Gawenda,
Marta Gołąb, Sabina Jakubowska, Franciszka Klimek, Stefan
Kozmiński, Aneta Kura, Izolda Mila, Leokadia Rudek, Monika Sacha,
Tadeusz Styrna, Marlena Śledź, Iwona Tomasik, Magdalena Wołek

Ilustracje:

Polona, Biblioteka Narodowa

Mapka:

Sabina Jakubowska

Konsultacje:

Barbara Kazior, Trener Questingu
Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych
www.mila.org.pl
www.bestquest.pl

Opiekun questu:

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Brzesku
Plac Targowy 10, 32-800 Brzesko
tel. (14) 66-312-02, (14) 68-64-550, w. 14
dorosli@bibliotekabrzesko.pl

Quest powstał w ramach odkrywania dziedzictwa miejsca.

Partnerzy projektu:

Quest

Na co patrzy Florian?

Gdzie to jest?

Brzesko jest miastem w województwie małopolskim. Położone jest na Podgórzu Wiśnickim, nad rzeką Uszwicą. Dojechać tu można autostradą A4, można też skorzystać z komunikacji kolejowej (do stacji Brzesko Okocim) lub autobusowej. Quest zaczyna się przy Regionalnym Centrum Kulturalno-Bibliotecznym (RCKB), Plac Targowy 10.

Tematyka

Podczas wędrowki questem poznasz różne miejsca i ciekawe historie z nimi związane. Dowiesz się też o osobach ważnych dla Brzeska.

Jak szukać skarbu?

Od punktu startu należy wędrować zgodnie ze wskazówkami zawartymi w wierszowanej instrukcji. Po drodze są zagadki, których rozwiązanie pozwoli na odkrycie hasła. Trzeba się bacznie rozglądać, czytać tablice i inne napisy, dostrzegać kształty i detale. Hasło jest niezbędne, żeby na końcu questu dotrzeć do skarbu.

Czas przejścia: 1 h 30 min

Witaj Questowiczu na starcie wyprawy,
Liczę, że quest o mieście będzie ciekawy.
Z zagadkami na pewno sobie poradzisz,
Hasło do skarbu wprost Cię zaprowadzi.

Swą nazwę miasto od brzegu wzięło,
Nad rzeką Uszwicą Brzesko stanęło.
To tutaj przebiegał trakt kupcom znany,
Który Traktem Cesarskim był nazywany.

W 1385 roku na magdeburskim prawie,
Jadwiga akt lokacyjny wydaje łaskawie.
Pod okiem Spycimira miasto rozkwita,
Choć czasem i powódź, i pożar tu zawita.

Napis RCKB na budynku widnieje,
Stań tyłem i w prawo – tutaj są aleje.
Langenslingen, ___ 10 ___ – to partnerskie miasta,
Podążaj aleją – na prawo plac wielki wyrasta.

Niegdyś Rynek Sienny, dziś ___ 18 ___ 20 ___
Niejeden brzeszczanin co dzień go przemierza.
Tam, gdzie dawniej siano, zboże oraz plony,
Teraz tętni życiem miasta wypełniony.

Był też świadkiem kaźni żydowskiej ludności,
Swe życie tracili bądź swe kosztowności.
Kiedy Niemiec w mieście getto likwidował,
Z placu Żydów do obozów transportował.

Stań na samym środku Placu Kazimierza,
Tyłem bądź do sceny, do ulicy zmierzaj.
Po Twojej prawej stronie łaźnia miejska stała,
Z której ludność Brzeska chętnie korzystała.

Z tyłu Plac, na wprost ulica ___ 15 ___
Kolejny punkt przygody właśnie się zaczyna.
Kieruj się na pasy, chcąc dotrzeć do celu,
Ciekawostek tam dowiesz się naprawdę wielu.

Ulica autora Eugeniusza Oniegiha
Wiele historii brzeskich Żydów przypomina.
Tu łaźnia rytualna, bożnica i obiekt chederu,
Z nich kiedyś pobożnych Żydów korzystało wielu.

Zgodnie z rytuałem żydowskiej społeczności,
W łaźni się oczyszczano, by sprostać duchowej świętości.
W bożnicy-wznoszono do Boga gorące modły,
By pracy, nauce i życiu pomogły.

Tablica pamięci Żydów z _____¹³ brzeskiego,
To wspomnienie martyrologii narodu żydowskiego.
A w sąsiedztwie cheder – żydowska szkoła.
W niej młodzi Żydzi uczyli się w pocie czoła.

Skręć w prawo w Długą, a później Słowackiego,
One doprowadzą Cię do cmentarza parafialnego.
Po drodze, po prawej pomnik _____⁹ _____⁶,
Tu w ważne rocznice niejeden patriota zmierza.

Za plecami budynek Sądu _____¹⁹ _____
Powstał z inicjatywy doktora Franciszka Bernackiego.
Nad balkonem kobieta z mieczem i _____¹²,
Sąd ma działać sprawiedliwie i z rozwagą.

A teraz wyzbądź się myśli płochych i banalnych,
Bo wchodzisz na Cmentarz Parafialny.
Przez dwa wieki wielu z Brzeska rodem,
Tu kończyło swą doczesną, bogobojną drogę.

Lecz wypada spośród setek mogił wspomnieć
Te, o których pamięć przetrwa wiekopomnie.
Pośród drzew w kaplicy strone mury,
Naśladując gotyk, pną się ostro w górę.

Spoczywają Sumińscy – wedle boskiej woli,
W tym i Artur, właściciel Brzeska i okolic.
Nieopodal wzrok sięga, też druga kaplica,
To dom Damasiewiczów, a na nim tablica

_____¹⁶ Sosnowskiej, westchnienia pragnącej,
Ludwika _____¹¹ matki kochającej,
Który był polskiej sceny ozdobą i siłą.
A Ty spiesz się stanąć przed inną mogiłą,

Również i tu sięgniesz dni przeszłych, ulotnych,
Bo jesteś przed grobem rodziny Nowotnych.
To artyści cyrkowi, którzy życie całe
Nieśli dla tłumów radość, a dla miasta chwałę.

I kolejne nagrobki, przy których przystaniesz:
Szymon Bernadzikowski czy Fryderyk Waniek.
Pierwszy to lekarz miejski, drugi – rajca brzeski,
Wspaniały pomnik ma też Bogoria Pleszewski,

Przez znanego artystę wykuty w granicie
I wszędzie słowa prośby o to lepsze życie...
Nagrobne obeliski Janoszków, Kurlatów,
Liczne inne pomniki księży, adwokatów,

Urzędników i kupców, brzeskich rzemieślników
I rój zwyczajnych grobów, takich bez pomników,
Gdzie tylko krzyż, tabliczka i napis zatarty
Uświadamia, jak mało ludzki żywot warty...

Lecz i tym, co w kaplicach i tym w pustym dole,
Tak samo dziś jesiony szumią i topole...
Každy z nich, co swe kości złożył w ziemię świętą,
Jednakowo dziś czeka Twojego „memento”...

Odwiedziłeś nekropolię i znasz życia cenę,
Przejdź przez pasy te po stronie lewej
W ulicę Kościuszki – cesarski gościniec¹,
Przejeżdżał nią Polak albo cudzoziemiec.

Widzisz kościół p.w. _____⁵ _____
W PRL-u miał funkcję domu katechetycznego.
W wielkim pożarze spłonął kościół drewniany,
Więc ksiądz Jan Fortuna wzniósł murowany.

W stylu historyzmu, masywny, ceglany,
Zabytkowy ratusz stoi okazały.
Godło miasta z gryfem na frontowej ścianie
I witraż od Żeleńskich w całkiem dobrym stanie.

¹ gościniec cesarski – trasa Lwów-Przemysł-Kraków-Wiedeń

Magistrat dla władz, kultury i szkół,
Duszą piwnicy był artysta Z. „Bruno” _____¹⁷ _____²³.
Wyniosła wieża z galeryjkami ma ponad wiek,
Teraz zlicz jej piętra – kondygnacji jest _____³ _____.

Pozna ornamenty kwiatowe turysta,
Po drugiej stronie szlaku – brama półkolista,
Na frontonie białym u „Gieratowskiego”,
Znajdzie symbol handlu – główkę Merkurego.

Jest obok ratusza gmach z czerwonej cegły,
Listy pieczętują pracownicy dzielni.
Tralki, gzymys, murki – w kronikach historia,
Element romański – w narożu biforia².

Dalej Bank Spółdzielczy i szlak ceramiki,
Wewnątrz piękne wzory, żółcienie, błękity.
A gdzie jest secesja? – zapytasz mnie Bracie,
Czy detale w banku na świetnej lokacie?

Czy kwiatów girlandy dobrze procentują?
Dekoracje okien, czy w sejfie zimują?
Do przodu idź i patrz, secesję podziwiaj,
Przejdź przez pasy w lewo i do Rynku zmierzaj.

Tuż na jego rogu jest kamienica śliczna,
Pilastry, konsole – całość eklektyczna,
Medaliony, tympanony, balustrada kuta,
Muzeum _____²⁴ _____ ma siedzibę tutaj.

Wcześniej stała karczma pańska „Murowaniec”,
Wyszynk, wódka, szynkwas, kwatereczki, grzaniec,
Pan na prawie propinacji³ czerpał wielkie zyski,
Chłopi w zamian pili piwo, okowitę, whisky.

Kopuła wieńczy dom narożny naprzeciw,
Piękną secesję w nim dostrzegą esteci.
I więcej znajdują stylowych ornamentów,
Gdy się rozejrzą dobrze po brzeskim centrum.

Ponad Apteką _____¹ _____ wbił swoje szpony,
Na secesyjnej kamieniczce uwieczniony.
Rynek drewniany w środku mieścił się miasta,
Spowiła go nieraz pożaru chmura kłębiasta,

W święto Jakubowe (1904) miasto ogień trawił,
Wierzono, że to ksiądz Machaczek klatwą sprawił.
Pierwej w środku był ratusz drewniany,
Dziś lampkami jego obrys wyznaczany.

² biforia - arkadowe okno podzielone słupkiem na dwie części

³ propinacja - wyłączne prawo pana feudalnego do produkcji i sprzedaży trunków w obrębie jego dóbr

Postać na postumencie niech przykuje wzrok,
Tysiąc siedemset _____²¹ _____ rok
Znajdziesz wśród liter na pomniku wyrytych.
Zobacz, jakie święty trzyma rekwyty.

Sztandar w jednej, w drugiej z wodą dzban,
Od pożaru miał chronić nas św. _____²² _____
Dumnie na Rynku jego figura króluję,
Niegdys głowę stracił, wciąż szpica brakuję.

Na beczce piwa kiedyś koziołki były,
Teraz na bruk przy fontannie przeskoczyły.
Browar Okocim za nimi w oddali widać,
Warto też na quest o Goetzach się udać.

Dla Brzeska ród browarników zasłużony,
Z czystych wód Uszwicy był trunek warzony.
Miasto nazwę od brzegu jej zapożyczyło,
Gdyż Brzezek pierwotnie nazwane było.

